

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/43194,Akcja-Pajak.html>
03.05.2024, 07:24

Akcja Pająk

Hasło wydrukowane w **Tom V**

Akcja „Pająk”, akcja podjęta w l. 1978–1980 przez działaczy KSS „KOR” w Łodzi (wsparta przez grupy opozycyjne związane z ROPCiO i KPN), ujawniająca przypadki pobic ze skutkiem śmiertelnym w Komendzie Dzielnicowej MO Łódź-Bałuty przy ul. Ciesielskiej w Łodzi. Zebrany przez Mirosława Michalika i Zenobię Łukasiewicz materiał pochodził gł. z akt Prokuratury Wojewódzkiej w Łodzi, która umarzała kolejne postępowania śledcze z powodu „niewykrycia sprawców” lub orzekała o „śmierci samoistnej”.

Po publikacji w nr. 4 „Kroniki Łódzkiej” tekstu pt. *Zamienić plotkę w informację*, redakcja pisma otrzymała informację o kolejnym przypadku śmierci w KD MO Łódź-Bałuty. M. Michalik odszukał grupę osób, których bliscy zginęli wezwani na przesłuchanie do KD MO Łódź-Bałuty, wraz z Z. Łukasiewiczem dotarł do odpisów akt ws. śmierci m.in. Jacka Łukasiewicza, Andrzeja Paryskiego i innych. Po konsultacji prawnej z Biurem Interwencyjnym KSS „KOR” Jan Walc napisał art. Akt oskarżenia opublikowany na łamach „Biuletynu Informacyjnego” 5/6 (31/32) z 1979 r., opisujący zdarzenia w KD MO Łódź-Bałuty. Skrót art. (w postaci dwustronnej ulotki A6 pt. Oskarżamy w nakł. do 64 tys. egz. podpisanej przez Z. Łukasiewicz i Józefa Śreniowskiego) został czterokrotnie rozprowadzony w akcjach dywanowych, co kilka tygodni na osiedlach Łodzi. W jej kolportaż zaangażowani byli: Krzysztof Woźniak, Elżbieta Doncbach, Tomasz Filipczak, Konrad Tatarowski, Marek Chwalewski, Stanisław Szwarocki oraz wielu uczestników ze środowiska KOR, harcerstwa, ROPCiO i KPN (Sławomir Owsiejczuk, Danuta Orłowska i in.). Taktyka kolportażu uniemożliwiła konfiskatę rozprowadzanych ulotek. Rewizje i zatrzymania okazały się nietrafione lub spóźnione. Po rozkolportowaniu ulotek na osiedlu Teofilów zatrzymano robotników z Aleksandrowa Łódzkiego: Jana Sosnowskiego i Eugeniusza Szczepańskiego. Ponieważ nie przyznali się do

winy, zostali zwolnieni z braku dowodów udziału w akcji.

Akcja informacyjna wstrząsnęła KD MO Łódź-Bałuty. Komendant płk Rogaczewski nie stracił funkcji, ponieważ zmienił w komendzie z dnia na dzień procedury: ustały przypadki zgonów w areszcie czy w trakcie przesłuchań. Funkcjonariusz Zdzisław Pająk, którego nazwisko pojawiało się w aktach zmarłych, jako zawsze obecnego przy przesłuchaniach, został urlopowany, a nast. zmienił miejsce zamieszkania i został przeniesiony do innej komendy. W rezultacie konfliktów między oficerami tej placówki MO, dot. odpowiedzialności za wypadki śmierci, przed sądem stanął sierż. sztabowy Busiak, skazany za próbę wymuszenia łapówki. Żaden z funkcjonariuszy komendy nie został pociągnięty do odpowiedzialności karnej za serię ujawnionych tam zgonów.

Prokurator wojewódzki Witold Ekiert przedstawił Z. Łukasiewicz i J. Śreniowskiemu zarzut szkalowania Milicji Obywatelskiej poprzez „rozpowszechnianie fałszywych informacji”. Postępowanie umorzono.

W trakcie gromadzenia dokumentacji o zgonach w Komendzie Łódź-Bałuty napływały informacje z regionu łódzkiego o podobnych przypadkach w Ozorkowie, Dalikowie i Drużbicach pod Bełchatowem. W okresie budowania struktur „S” nie zdążono jednak doprowadzić do ustalenia sprawców i skazania winnych z wyjątkiem ujawnienia przypadku zabójstwa Sikory z pow. bełchatowskiego, zakończonego skazaniem funkcjonariusza MO na 4 lata więzienia przez Sąd Wojewódzki w Piotrkowie Trybunalskim.

Z.Z. Romaszewscy włączyli zebrane przez M. Michalika i Z. Łukasiewicz materiały do przygotowywanego przez Komisję Helsińską KSS „KOR” „Raportu Madryckiego. O przestrzeganiu praw człowieka i obywatela w Polsce” (1980), który przedstawiał informacje dot. politycznych represji i szykan stosowanych przez władze PRL.

Zenobia Łukasiewicz/Józef Śreniowski

[Łódź, Region Ziemia Łódzka](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)